

**СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ. ЛІСОВІ РОЗСАДНИКИ»**

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	205 Лісове господарство	
Освітня програма	Лісове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	Курсовий проект з лісових розсадників	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	3	2
Семестр	2	2
Лекційні заняття	30 год.	12 год.
Лабораторні заняття	45 год.	12 год.
Самостійна робота	15 год.	66 год.
Навчальна практика	30 год.	—
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	5	

Викладачі курсу

Контактна інформація (e-mail)

**Сторінка курсу на платформі
Moodle**

**Маурер Віктор Мельхіорович, к.с.-г.н., професор,
професор кафедри відтворення лісів та лісових
меліорацій,
корпус 1, к. 126, тел. 527-87-47,**

e-mail: v_maurer@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1260>

Контактна інформація (e-mail)

**Пінчук Андрій Петрович, к.с.-г.н., доцент,
завідувач кафедри відтворення лісів та лісових
меліорацій,**

корпус 1, к. 126, тел. 527-87-47,

e-mail: a_pinchuk@nubip.edu.ua

**Сторінка курсу на платформі
Moodle**

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1260>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – освоєння студентами сучасних технологій виробництва садивного матеріалу відповідно до регіональних особливостей. Лісівнику необхідно добре володіти теоретичними знаннями та навчитися узагальнювати лісокультурний досвід, вміти організувати лісовий розсадник, знати особливості вирощування садивного матеріалу різних деревних видів.

Завдання полягають у формуванні вмінь: проектувати та втілювати у виробництво заходи стосовно організації розсадників; вибирати сівозміни для конкретних кліматичних та ґрунтових умов; виконувати наукові дослідження по виявленню чинників, які впливають на виробництво садивного матеріалу та вирішувати багато інших задач, пов'язаних із лісокультурним виробництвом.

Під час вивчення дисципліни «Лісові культури» здобувачі вищої освіти набувають таких компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 11. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

СК 2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.

СК 3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.

СК 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.

СК 5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.

СК 6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання

СК 7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.

СК 9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

СК 10. Здатність організувати роботу малих колективів виконавців.

СК 11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

СК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуде таких **програмних результатів навчання**:

ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

ПРН 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

ПРН 6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

ПРН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

ПРН 8. Проектувати та організувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

ПРН 9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.

ПРН 10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.

ПРН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.

ПРН 12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

ПРН 14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

ПРН 15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

ПРН 16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/практичні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
4 семестр				
Модуль 1. Призначення, структура та головні засади організації лісового розсадника. Види садивного матеріалу та наукові основи агротехнології його виробництва				
Тема 1. Види садивного матеріалу, призначення та організаційно-господарське упорядкування лісових розсадників	2/2	Знати основні характеристики різних видів садивного матеріалу та особливості визначення їх якості, призначення і організаційно-господарське упорядкування деревних розсадників	Здача лабораторної роботи та 1 розділу курсового проекту	10
Тема 2. Сівозміни у постійних лісових розсадниках	2/4	Вміти здійснювати розробку та обґрунтування нормальних і перехідних сівозмін для виробничих відділень постійних лісових розсадників з врахуванням ґрунтово-кліматичних умов	Здача лабораторної роботи та виконання самостійної роботи	15
Тема 3. Обробіток ґрунту в розсадниках	4/7	Знати види обробітку ґрунту та вміти застосовувати відповідно з врахуванням ґрунтово-кліматичних умов. Вміти розраховувати виробничі частини розсадника та розробляти організаційно-господарський план розсадника.	Здача лабораторної роботи та 2 розділу курсового проекту	15

Тема 4. Застосування добрив у лісових розсадниках	4/2	Знати класи добрив та здійснювати добір добрив, розрахунок науково-обґрунтованих доз та розробка системи їх внесення в полях розсадника.	Здача лабораторної роботи та виконання самостійної роботи	10
Модульний контроль			Підсумковий тест в ЕНК	50
Всього	12/15			100
Модуль 2. Генеративне і вегетативне розмноження деревних рослин та агротехнологічні особливості вирощування різних видів їх садивного матеріалу				
Тема 5. Генеративне розмноження деревних рослин та особливості вирощування сіянців у відкритому ґрунті	4/2	Знати особливості генеративного розмноження деревних видів та вирощування сіянців у відкритому ґрунті. Вміти робити визначення потреби розсадника в насінні та розрахунок витрат на його зберігання і підготовку до висіву	Здача лабораторної роботи	10
Тема 6. Вирощування сіянців з відкритою кореневою системою у закритому ґрунті	2/6	Знати технологію вирощування сіянців з відкритою кореневою системою у закритому ґрунті. Вміти розробляти та обґрунтовувати технології вирощування сіянців у посівному відділенні розсадника	Здача лабораторної роботи та 3 розділу курсового проекту	10
Тема 7. Особливості виробництва сіянців основних деревних видів	2/8	Знати особливості виробництва сіянців основних деревних видів. Вміти розробляти й обґрунтовувати технології вирощування плодкових і деревних саджанців у шкільках розсадника	Здача лабораторної роботи	10

Тема 8. Вегетативне розмноження деревних рослин	2/4	Знати особливості вегетативного розмноження деревних рослин. Вміти здійснювати інвентаризацію садивного матеріалу та визначення його якості.	Здача лабораторної роботи та виконання самостійної роботи	10
Тема 9. Вирощування саджанців різного цільового призначення з відкритою кореневою системою	4/4	Знати виробництво саджанців різного цільового призначення з відкритою кореневою системою. Вміти здійснювати розрахунок та обґрунтування потреби й вартості машин, механізмів і допоміжних матеріалів.	Здача лабораторної роботи та 4 розділу курсового проекту	10
Тема 10. Виробництво садивного матеріалу із закритою кореневою системою	2/2	Знати технології виробництва садивного матеріалу із закритою кореневою системою. Вміти здійснювати розрахунок собівартості вирощування садивного матеріалу та рентабельності розсадництва.	Здача лабораторної роботи та виконання самостійної роботи	10
Тема 11. Інвентаризація, викопування, зберігання і транспортування вирощеного садивного матеріалу	2/4	Знати особливості інвентаризації, викопування, зберігання і транспортування вирощеного садивного матеріалу. Вміти робити розрахунок потреби у робочій силі та обґрунтування організації праці на лісовому розсаднику.	Здача лабораторної роботи та 5 розділу курсового проекту	10
10 Модульний контроль			Підсумковий тест в ЕНК	30
Разом	18/30			100
Всього за 4 семестр				70
Залік	30/45			30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний), за відсутності таких причин перескладання модулю (наприклад на вищу оцінку) відбувається тільки шляхом усного опитування студента.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час здачі тестів модулів та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) та наявності індивідуального графіку навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із дирекцією інституту)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Лісові культури : підручник / М. І. Гордієнко, М. М. Гузь, Ю. М. Дебринюк, В. М. Маурер. Львів : Камула, 2005. 608 с.
2. Гордієнко М. І., Корецький Г. С., Маурер В. М. Лісові культури : підручник. Київ : Сільгоспосвіта, 1995. 328 с.
3. Лісові культури : підручник для вищих навч. закладів / М. І. Гордієнко, А. В. Фесюк, В. М. Маурер, Н. М. Гордієнко. Київ : Віпол, 1995. 344 с.
4. Декоративне розсадництво : підруч. / Маурер В. М., Пінчук А. П., Бобошко-Бардин І. М., Косенко Ю. І. Київ : РВЦ НУБіП України, 2017. 282 с.
5. ДСТУ 2980–95. Культури лісові. Терміни та визначення. [Чинний від 1995-01-25] К. : Держстандарт України 1995. 64 с. (Національний стандарт України).
6. Кальной П. Г. Лесной питомник. Киев : Изд-во УСХА, 1977. 123 с.
7. Калінін М. І. Лісові культури. Київ : НМК БО, 1991. 149 с.
8. Правила відтворення лісів : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 1.03.2007 р. № 303. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/303-2007-п>.
9. Маурер В. М. Сучасні завдання з удосконалення відтворення лісових ресурсів у контексті сталого управління лісами. *Науковий вісник НУБіП України. Серія «Лісівництво та декоративне садівництво»*. 2012. Вип. 171. Ч. 2. С. 68–75.
10. Лісовий кодекс України від 08.02.2006 р. в редакції Закону України № 3404-15 (чинний від 29.03.2006 р.). *ВВР України*. 2006. № 21. С. 170.
11. ДСТУ 2980–95. Культури лісові. Терміни та визначення. [Чинний від 1995-01-25] К. : Держстандарт України 1995. 64 с. (Національний стандарт України).

12. ДСТУ ISO 14001-97 Системы управления окружающей средой. Состав и описание элементов, руководящие указания по их применению. Киев : Госстандарт Украины, 1997. 27 с.

13. ISO 14031:1999 Environmental management – Environmental performance evaluation – Guidelines.

14. ISO/TR 14061:1998 Information to assist forestry organizations in the use of Environmental Management System standards ISO 14001 and ISO 14004.

15. ISO 14064-1:2006 Guidelines for Measuring, Reporting and Verifying Entity and Project-level Greenhouse Gas Emissions.

16. ISO 14064-2:2006 Guidelines for Measuring, Reporting and Verifying Entity and Project-level Greenhouse Gas Emissions.

17. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/303-2007-п> Правила відтворення лісів : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 1.03.2007 р. № 303.

18. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1046-10> Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів : затверджено наказом Державного комітету лісового господарства України від 19.08.2010 р. № 260.

19. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> – Лісовий кодекс України в редакції від 01 січня 2022 р.

20. <http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index> – Державне агентство лісових ресурсів України.

21. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

22. <https://www.springeropen.com/> – відкрита база даних журналів, книг, довідкових матеріалів.